

Remissyttrande

Datum 2017-02-20

ThorenGruppen AB, 556613-9290

Järnvägsallén 24

903 28 Umeå

Finansdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Regeringskansliet per e-post:

fi.registrator@regeringskansliet.se

ThorenGruppens yttrande till "Ordning och reda i välfärden" (SOU 2016:78)

Angående detta yttrande

ThorenGruppen vill med detta yttrande dela bilden från ett betydande välfärdsföretag som en del i diskussionen kring "Ordning och reda i välfärden".

Yttrandet inleds med en beskrivning av ThorenGruppen och avslutas med bolagets kommentarer kring utredningens slutsatser.

Introduktion till ThorenGruppen

ThorenGruppen är Sveriges tredje största friskoleföretag. Verksamheten bedrivs i hela Sverige och består av förskola, fritidshem, grundskola, gymnasieskola samt vuxenutbildning. Därutöver är ThorenGruppen engagerad i idrottssverige genom ett antal idrottsföreningar som bär bolagets namn, detta gör vi för att finna nya vägar att introducera unga människor till idrottens värld vilket vi tror gagnar hälsa och gemenskap över gränserna i Sverige.

ThorenGruppen har 1 700 anställda och bedriver verksamhet för mer än 14 000 elever och deltagare.

ThorenGruppen grundades och ägs av Raja Thoren som verkar och bor i Umeå. Raja är än idag själv operativt delaktig i bolaget. Det lokala norrländska perspektivet är viktigt för oss, vi använder med fördel norrländska leverantörer och hjälper därmed till att bättre balansera Sverige.

Raja Thoren hade för 17 år sedan en vision om en gymnasieskola som han själv hade velat gå i. Kortfattat handlade visionen om att utbildningen skulle bedrivas mer verklighetsnära och engagerande än vad han själv hade varit med om och att varje elev skall kunna känna sig unik och bemött utifrån det behov hen har. All verksamhet utgår från våra värdeord: *Mod, Kraft och Passion med hjärta*.

Mod, kraft och passion är grundläggande hörnstenar i företagskulturen, vi skall ha modet att våga testa nya vägar, kraften att genomföra det samt passion för det vi gör – och allt vi gör skall göras med hjärtat. Detta genomsyrar företagets policys, företagets etableringar och företagets hanterande av beslut.

Vad har då ThorenGruppen gjort för avtryck i samhället under de 17 år bolaget har bedrivit verksamhet?

Thoren Business School finns idag på 11 orter, här utbildas morgondagens affärsmänniskor, främst inom ekonomiprogrammet. Eleverna får mycket praktisk erfarenhet tex genom studier i form av case och UF-företagande men framförallt, den känsla av entreprenörskap som genomsyrar hela verksamheten. Många elever har efter studierna startat egna verksamheter eller finns anställda som uppskattade, företagsamma medarbetare i växande bolag.

Yrkesgymnasiet finns idag på 12 orter, här utbildas morgondagens yrkesmänniskor. Alla elever på Yrkesgymnasiet genomför en lärlingsutbildning vilket innebär arbetsplatsförlagd utbildning halva studietiden. Den absoluta majoriteten elever genomför utbildningen och har ett arbete ordnat i sin bransch vid examen, även de som i tidigare studier har haft svårt att följa de krav och det tempo som har krävts.

Thoren Innovation School finns idag på 4 orter, här utbildas morgondagens innovatörer. Genom ett angreppssätt som ligger nära företagande och innovation ges eleverna möjligheten att utveckla sin kreativa sida. På detta sätt blir eleverna delaktiga och drivande i utvecklingen av Sverige som en innovativ nation.

Thoren Framtid, den nya förskolan och den nya grundskolan, är ett för ThorenGruppen relativt nytt verksamhetsområde, här vill vi främja elevernas nyfikenhet, kreativitet och på bästa sätt förbereda eleverna för framtiden. Våra grundskolor har på ett aktivt sätt tagit emot nyanlända barn på skolorna och skapat mottagningsgrupper med syftet att snabbt integrera eleverna i skolan och samhället.

En intressant aspekt är, att tack vare ThorenGruppens starka finansiella status, som inte hade varit verklighet med "ordning och reda i välfärden", hade vi möjlighet att under 2015 gå in och bevara verksamheten som då bedrevs inom Karl-Oskar Utbildning AB. Bolaget var försatt i företagsrekonstruktion och risken fanns att 10 grundskolor och 3 förskolor med kort varsel hade varit tvungna att lägga ned verksamheten. I det läget klev ThorenGruppen in och kunde garantera driften och verksamheten för ca 2000 barn och elever och 170 anställda. Vår erfarenhet är att om en skola hamnar i finansiella problem är det oftast en annan fristående verksamhet som går in och räddar verksamheten.

Astar, vårt bolag inom vuxenutbildning och arbetsmarknadstjänster. Här hjälper vi individer till arbete eller vidare studier. Bolaget är en viktig pusselbit för samhället nu när kraven på vuxenutbildning ökar i och med den starka flyktingströmmen. Astar tänds stjärnor till den framtida arbetsmarknaden varje dag. Astar är, av A great place to work, utsedd till Sveriges bästa arbetsplats bland utbildningsföretagen. Nyligen erhöll Astar GDCFs guldnivå avseende mångfaldscertifiering.

Den ovan givna, kortfattade, beskrivningen visar att gemensamma nämnare i ThorenGruppens verksamhet är att möta individen, ingjuta mod, kraft och passion, arbeta nära det samhället verksamheterna befinner sig i och på så sätt skapa en bättre framtid för individ och samhälle.

Att vilja vara annorlunda – ett sätt att erhålla kritik

ThorenGruppen har alltid en vilja att vara annorlunda, vi vill hitta nya sätt att lösa problem och inte göra så som man alltid har gjort. Detta förhållningssätt har drivit utveckling i hela välfärdssektorn. Den första tiden då friskolor fick finnas i Sverige var det möjligt att vara mycket annorlunda, med tiden har regelverket blivit större och tolkningarna för vad som är acceptabelt från Skolinspektionens

sida tydligare. I detta spänningsfält har ThorenGruppen verkat och vid några tillfällen hamnat under kritik. Vi har nu ett kvitto på att Skolinspektionen är nöjd med vår verksamhet då alla våra gymnasieskolor är godkända i en nyligen genomförd inspektion. Vi anser att detta visar att systemet fungerar, företag eller organisationer kan bedriva verksamhet som är annorlunda, staten granskar verksamheten och slår ned på det de anser bör korrigeras för att säkerställa att alla får den utbildning de har rätt till. Det är samma mekanism som gäller för kommunalt driven verksamhet. ThorenGruppen ser fram emot att kraven på kvalitet och mängden granskning ökar för att öka trovärdigheten i systemet, dock är det viktigt att olika huvudmän ges möjlighet att lösa problem på sitt eget sätt för att inte minska mångfalden i systemet.

Vi noterar att utredaren menar att det inte går att definiera kvalitet inom välfärden samtidigt som de skolor som har en låg kvalitet skall straffas för det!

Hur ser det ut med ThorenGruppens vinster och ekonomiska ställning?

Då utredningens uppdrag är centrerat till välfärdsföretagens vinster och att dem ibland anses leda till en lägre kvalitet vill vi beskriva hur ThorenGruppen har hanterat de medel som stat och kommun har betalat för utförda tjänster.

Under åren 2002 till 2016 har ThorenGruppen omsatt **3 822 miljoner kronor**.

Under samma period har 3 543 miljoner kronor använts till verksamhetskostnader.

Resultatet före skatt är därmed 279 miljoner kronor, eller 7,3% av den totala omsättningen.

Resultatet har använts till:

- **Bolagsskatt 64,3 miljoner kronor**
- **Utdelning till ägare 21,2 miljoner kronor (0,6% av omsatta medel)**
- **Återinvesteringar i verksamheten samt buffert för framtida osäkerheter 193,9 mkr**

ThorenGruppens inställning till utredningens slutsatser

Sverige har ett system där alla har samma möjlighet att välja den utförare som passar bäst och där de privata alternativen får precis samma ersättning som de offentliga.

Denna modell är ett föredöme avseende jämlikhet. Att var och en, oberoende av hur mycket pengar familjen har på sitt bankkonto, kan välja den skola som bäst passar den som ska börja en utbildning, ger ett mer jämlikt samhälle. I tex Danmark förekommer privata alternativ, dessa har rätt ta ut en terminsavgift från föräldrar till elever. Det gör att en ekonomisk elit har företräde till privata skolor.

Utredaren menar att svenskar, i opinionsundersökningar, ger uttryck för att vinst inte bör tas ut ur systemet. Problemet är att frågan är mer komplicerad än vad dessa opinionsundersökningar speglar. Det är inte förvånande att många svarar ja på frågan:

”Vill du att företag inom vård, skola och omsorg skall förbjudas att ta ut vinster, så att mer pengar stannar kvar för våra medborgare?”

Verkligheten är dock inte så enkel att den kan besvaras med den frågan. Om frågan om ett vinstförbud istället skulle kopplas ihop med att alternativen samtidigt riskerar att kraftigt reduceras,

skulle troligen svaren bli annorlunda. Det är vanskligt att bygga en stor samhällsomvandling på opinionsundersökningar.

Tesen ovan bekräftas av att en stor del av befolkningen väljer att nyttja de tjänster välfärdsföretagen erbjuder. Vi kan inte heller notera att välfärdsföretagen har svårare att rekrytera personal till sin verksamhet.

Svenskarna väljer därmed varje dag, i handling, privat vård, skola och omsorg, detta borde väga tyngre än opinionsundersökningar som kan anses bygga på en väl förenklad fråga.

Utredningen menar att det vanligen förekommer att välfärdsföretagare drar ned på sin kvalitet för att på så sätt erhålla en större vinst. Vi som lever i välfärdsbranschen vet att både vår personal och våra elever mycket enkelt från en dag till en annan, kan välja en annan arbetsgivare eller skola. Den välfärdsaktör som medvetet driver sin verksamhet med låg kvalitet kommer inte att bli långlivad. ThorenGruppen är stolta över och ödmjuka inför att 1 700 medarbetare och 15 000 elever varje dag *väljer* att komma till våra skolor.

Det intressanta med vinst är, ur ThorenGruppens erfarenhet, att vinsten uppstår där god kvalitet finns. Hos oss finns ett hundraprocentigt samband mellan den bästa kvaliteten och den högsta vinsten om vi jämför våra olika enheter med varandra. Genom att skapa en skola eller utbildning som har ett bra resultat, nöjda elever och medarbetare som känner att de kan påverka sin arbetssituation skapas god kvalitet och en högre vinst. Utredningen lyckas inte påvisa att det skulle föreligga ett samband mellan vinst och dålig kvalitet, utan för endast teoretiska resonemang i frågan.

Om vi granskar hur Sveriges tredje största friskoleföretag har hanterat vinsterna kan vi konstatera att det har uppstått en samhällsvinst som är tre gånger större än vad ägaren har tagit ut i utdelning. Hade ThorenGruppens utbildningar istället bedrivits i offentlig regi hade staten inte erhållit 64,3 miljoner kronor i skatt!

Modellen som bygger på att den tillåtna vinsten skall baseras på det operativa kapitalet, är inte relevant då bolagen inom välfärden är mycket personalintensiva, samtidigt som de äger fast egendom i mycket liten utsträckning.

De tillgångar vi som företag har, är vår personal, våra processer, varumärken och underliggande system. Vi har under åren investerat åtskilliga miljoner kronor i dessa för oss livsviktiga faktorer. Utredningens modell skulle stimulera företag att förvärva fast egendom och på så sätt hitta vägar att tillåtas erhålla en högre vinst, detta skulle dock inte gagna eleverna på något sätt. Den vinstnivå som tillåts ter sig godtycklig. För att belysa detta kan vi anta att ThorenGruppen använder sin tillgängliga kassa till att förvärva fastigheter, på detta sätt skulle den tillåtna vinstnivån enligt utredningens modell kunna dubblas, detta utan att något i verksamheten har förändrats på något sätt.

ThorenGruppen kommer under innevarande år omsätta cirka 1 200 miljoner kronor. Enligt utredningen kommer vi tillåtas ha en vinst om ca 7-8 miljoner kronor utifrån hur stort vårt operativa kapital är. Med de förutsättningarna skulle vi vara tvungna att avveckla verksamheten. Att en kommun i efterhand kan gå in och täcka ett underskott för en kommunal skola som hamnat i problem är en sak, det betyder inte att en ägare av ett välfärdsföretag som historiskt inte har fått ackumulera vinster har den möjligheten.

För att belysa att det för oss är helt otänkbart att lägga en budget med endast 7 miljoner kronor i vinst tar vi ett exempel. Om det under ett år skulle vara en elev färre per klass i våra skolor, än vad vi har budgeterat för, skulle det påverka vårt resultat negativt med ca 25 miljoner kronor. Det finns mängder med exempel som visar att det inte går att bedriva en verksamhet som omsätter 1,2 miljarder kronor med en budgeterad vinst om 7 miljoner kronor. Om ett företag inte genererar ett

positivt resultat måste det finnas en ägare som kan skjuta till de medel som behövs för att garantera driften. Detta innebär att med utredarens förslag skulle verksamheten för 14 000 elever vara i fara. Vi kan inte ta ansvar för det utan skulle om detta förslag blir verklighet finna oss tvungna att avveckla verksamheten.

Sveriges samhällsutmaningar är stora, vi behöver till exempel lösa frågor kring integration, arbetslöshet och Sveriges konkurrenskraft. Vi behöver också utveckla vårt utbildningssystem för att på bästa sätt kunna ta hand om de behov de nu uppväxande generationerna har. Då behövs alla goda krafter som kan och vill arbeta framåt, ThorenGruppen har visat genom handling att vi vill och kan bidra, till exempel genom att aktivt arbeta med mottagningsklasser inom grundskolan eller med SFI kombinerat med yrkesutbildning för vuxna. Vi vill utveckla Sverige genom att skapa nya företagare, integrera nya medborgare genom språk och yrkesutbildning, skaffa lärlingsplatser till tusentals gymnasieelever som därmed snabbare kommer in på arbetsmarknaden, investera i nya skollokaler som kommer att behövas för att utbilda vår växande befolkning och som kommuner ibland har svårt att finansiera och mycket mer.

Att i det läget lägga kraft på att i praktiken införa ett vinstförbud för viktiga samhällsföretag, vilket kommer att få till följd att dessa företag inte kommer att finnas kvar imorgon, anser vi är ytterst kontraproduktivt.

Med ovanstående argumentation som grund anser ThorenGruppen att utredningen "Ordning och reda i välfärden" bör avstyrkas.

Umeå 2017-02-24

Ola Rönnqvist
Operativ chef